

Kateřina Hladká

Resumé diplomové práce

Mistr Madony ze Seonu a jeho východiska. Otázky jeho hypotetické salcburské dílny

Diplomová práce se zaměřila na sochařství období dvacátých a třicátých let 15. století v okolí Salcburku a Mühldorfu am Inn. Hlavním cílem bylo upřesnit dosavadní připsání sochařských děl Mistru Seeonské madony a jeho dílně, nastínit vývoj dílny v kontextu ostatní místní sochařské produkce a lokalizovat sídlo dílny. Na tomto základě vyplynula východiska Mistrova stylu, jehož dozvuk nalézáme ještě dlouho v umění pozdní gotiky.

Hlavním dílem, podle něhož Mistr získal svoje pracovní jméno, je trůnící madona z kláštera Seon, dnes umístěná v Bavorském národním muzeu v Mnichově. Socha trůnící madony s dítětem, které drží otevřenou knihu, se vyznačuje neobyčejnou kvalitou a rafinovanou kompozicí, pro kterou se těžko hledají analogie. Má navíc výborně zachovanou původní polychromii. Její datace se pohybuje v nevelkém rozmezí let 1428 – 1433, kdy byl přestavován seeonský klášterní kostel. Domnívám se ale, že socha byla pořízena do rodinné kaple Leimingerů až po dokončení stavebních prací. To dokazuje i srovnání s další sochou, která je připisována stejnému autorovi, s madonou z Weildorfu. Tato socha korunované Assumpty na půlměsíci je totiž datována díky svěcení oltáře, na němž stála, do roku 1429.

Práce zkoumá další sochy, které byly v minulosti mistru Seeonské Madony připsány snaží se upřesnit, které z nich lze označit jako Mistrovy práce a které za dílenské, které z nich připsat širšímu okruhu a které vznikly v jiné dílně.

Ve skupině děl, připsaných v minulost dílně Mistra Seeonské madony lze sledovat několik rozdílných tendencí. Madona ze Seonu ukazuje přeměnu dřívějšího krásnosloheho rytmu do geometrického obrazce, čímž se celá kompozice roztahuje do šířky. Současně se projevuje ztvrdutí a polámání záhybů. Naopak Madona z Taufkirchen představuje tendenci ke ztuhnutí jádra sochy a záhybů, přesto si uchovává jakousi náhodnost a typicky krásnoslohou „nedbalost“ postoje. Třetí směr,

který zastupuje Madona z Wasserburgu, se vyznačuje roztažením kompozice do šířky a rozpadem drapérie do trubek, stejně jako skupina Mistrových prací, záhyby jsou ale měkké, vláčné a lámou se jenom v mísovitých záhybech nebo na podstavci.

Většina děl, připsaných Seeonskému Mistru se nachází ve starobavorské oblasti, zejména kolem Mühldorfu am Inn. To ale nijak neodporuje souvislosti se salcburským uměním, protože Mühldorf byl arcibiskupskou exklávou. K Mühldorfu se vztahují i dějiny Seeonského kláštera, který zde měl velké majetky. Dřívější bádání dílnu situovalo do Salcburku, vzhledem ke kvalitě a celkovému charakteru děl. Později se objevila teorie o dočasném přesunutí dílny do Mühldorfu, kolem něhož se většina děl dodnes nachází.

Práce přezkoumává dosavadní hypotézy o původu stylu Mistra ze Seeonu. Jeho kořeny jsem hledala nejprve v rámci salcburského sochařství krásného slohu, což je názor, zastávaný většinou badatelů. Dál jsem zkoumala možné podněty skrze české umění krásného slohu. Pojítkem k českému umění by mohl být především Weildorfský retábl, na němž byla zjištěna červená podkresba, jakou používal Mistr Třeboňského oltáře. Nakonec jsem se zabývala návrhem Hanse Ramische na švábský původ „seeonského slohu“ a ztotožnění Mistra ze Seeonu s Hansem Sweickrem, který se ale nezdá průkazný.

Ze všech představených hypotéz se jako nejpravděpodobnější ukázal salcburský původ umění Mistra ze Seeonu. České umění Mistr musel znát minimálně zprostředkovaně, nedá se totiž vyloučit, že na Weildorfském oltáři spolupracoval s malířem, který přišel z Čech. Stejně tak v některých kompozicích cituje česká díla pozdního krásného slohu, Madonu z Vimperku a Madonu z Chlumu sv. Maří. Nelze ovšem vyloučit, že tato díla měla v Salcburku svoje varianty. Importem, který Mistra ze Seeonu inspiroval, byla Pieta z kláštera Seeon. V diplomové práci je rovněž nadnesena otázka možného staršího vzoru Madony ze Seeonu. Umění Mistra ze Seeonu se jeví jako syntéza salcburské tradice sochařství krásného slohu s podněty z českého umění.